

ההמנהגים הקדושים

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגיטין טבין
שנשמעו מפי'ק הגה'צ מורי'נו שליט"א
בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

הזכרון והשכחה כאחד

■ שהעולם לא ירמה אתכם!

רביה"ק שח (שיחות הר"ן אות נא): **"את זה תקבלו ממנו די וועלט זאל איין נישט אפנארן!"** - שהעולם לא ירמה אתכם! ואם כי ישנם כוונות רבות ונשגבות בדיבור זה, אך בפשטות הכוונה הוא שהעולם מרמה את האדם! **די וועלט נארט אפ מענשטן!** והוא פלא והפלא! האדם חושב שהוא עומד לחיות עלי אדמות אלף שנים... אנשים מתנהגים באופן כזה כאילו הם הולכים לחיות כאן לפחות אלף שנים... **הפלא ופלא...**

רוק השי"ת שהוא כל יכול - יכול לעשות כדבר הזה, שיהיה שכחה כזאת על "זכרון [עלמא דאת]" שהוא דבר ברור ובלתי שום ספק אצל כל אחד! אלו השני דברים - היינו הזכרון והשכחה כאחד - שידמה האדם כאילו יחיה כאן לנצח על אף שברור לכל אחד באמת, הוא מפלאי הבריאה ממנו!

ואכן על האדם להשתמש בשני דברים אלו לתועלת הראויה, את הזכרון צריך כדי לדעת כדת מה לעשות בזמן והתקופה שאנו שוהים כאן בעולם הזה, ורש"י מפרש הפסוק (תהלים לט, ו) **"הנה טפחות נתת ימי"** שימי שני חיי האדם נמדדים כמו טפחים, הנר דולק; אך את גדלו וארכו של הנר לא ידוע... זהו אכן הדעת דקדושה הנכונה, החכמה דקדושה הבהירה, להשכיל על נכון למלאות את הימים אשר אנו נמצאים כאן ולנצלם כראוי וכנכון, תורה ועבודה, לקנות קניינים נצחיים של מצוות ומעשים טובים, זהו אכן דעת דקדושה!

■ וכי לתכלית זו נבראתי?!

ואם לאו חלילה - שלא זכר האדם זכרון זה בימי חלדו, אזי כאשר מגיע הרגע האחרון 'קלאפט מען זיך די קאפ אין וואנט' מרוב עגמת נפש - וכי לתכלית זה נבראתי? לקנות לעצמי אלפי שנות גיהנום? **הרי זה איום נורא! זהו חשבון נורא ודעת דקדושה נכונה וראויה!** ההעלמה היא גדולה כל כך - יכול להיות אדם שהוא מגדולי החכמים, הוא משיג ויודע חכמה ותבונה, אך בתוך כל זה הוא "נער שבנערינים" בענין שהוא ברור ובהיר אצלו! וכל זה הוא למען הבחירה.

זה מה שאמר רביה"ק (ליקוטי מוהר"ן תורה נד) - **הוא אחד מהיסודות של ברסלב - לזכור תמיד מעלמא דאתי!**

■ "ומי שדבק בו חי חיים נצחיים כמוהו!"

מיתאמרא בשם צדיקים (עי' דגל מחנה אפרים פרשת בהר ד"ה כי) על הפסוק (בראשית כג, ד) **"גר ותושב אנכי עמכם"**, אשר לכאורה אינו מובן, כי אם הוא גר אזי אינו תושב, ואם הוא תושב אין הוא גר, אלא המכוון הוא שאם האדם יודע ומכיר שאינו בזה העולם אלא כ'גר' בעלמא, הוא מרגיש שלא ישאר כאן לעולם, וכעבור תקופת חיי עוה"ז הולכים מכאן, אז הוא זוכה להיות 'תושב' - הוא קונה לעצמו קניינים העומדים וקיימים לנצח! מתדבקים בה' אלקים חיים; עוסקים בתורה ונשמרים מעשות רע; קונים קנייני נצח!

כי הלא אלקינו הוא נצחי לעלמי עד **"ומי שדבק בו חי חיים נצחיים כמוהו!"** כמובא בדברי רביה"ק בליקוטי מוהר"ן (סימן כ"א).

ובכן, כאשר האדם יודע שהוא גר אז הוא תושב, אך אם הוא חושב ומדמה לעצמו שהוא תושב כאן בעולם, אז אפילו גר אינו... וכי איך שייך "לחיות" בזה העולם? עולם מלא צרות ומעברים... אלא מאי - **'אשרי מי שעמלו בתורה!' (ברכות יז ע"א).**

חז"ל אומרים (סוטה יז ע"א) 'מי שעסק בבנין מתמסכן', לבנות בית הוא סכנה, ודבר ידוע הוא על אנשים שבנו בניינים גדולים ובתים נאים ובסוף אינם זוכים לדור בתוכם, והסיבה לכך היא שישנו קטרוג על האדם שבונה לעצמו בית לדור בו כאילו הוא הולך לחיות כאן לנצח... **על איזה סמך אתה בונה? וכי על זה נבראת? עד כדי כך לרמות את עצמו? לאמיר זיך נישט נארן!**

■ 'בחכמה יבנה בית'

אמנם יש עצה לזה, והוא מה שאמר הכתוב (משלי כד, ג) **"בחכמה יבנה בית"**, לבנות את הבית בחכמה, ומהו החכמה - **"ובדעת חדרים ימלאו"**, לבנות בית בדעה ובכוונה לגדל ולחנך שם את הילדים לתורה ועבודה! בית נאמן בישראל! בית כדי ללמוד תורה ולהתפלל שם! לנצל את המקום והזמן "בחכמה".

ישנה 'תורה' קטנה ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה רל"ו) על הפסוק (בראשית לג, יז) **"ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית"**, שסוכה הלא היא דירת עראי, אך עי"ז מגיעים ל'ויבן לו בית' הוא מלשון הבנה, שבית צריך לבנות בהבנה, ועל זה אין קטרוג, כי אדרבה זהו ה'שבת' שצריך ליישב את העולם (ישעיה מה, יח), **בונים בית כדי להעמיד דורות ישרים ההולכים בתורת ה', להמשיך האמונה הקדושה**

■ 'עקב ענוה'

מורי'נו שליט"א אמר: העבודה בבית המקדש התחילה בשפך הדשן, עבודה שלכאורה אינו מכובדת כל כך, אולם דוקא היא היתה עבודה הראשונה אשר בלעדה לא היו יכולים לעשות שאר העבודות, **וללמדנו בא, דדוקא אחר ענווה ושפלות יכולים לעסוק בשאר העבודות בבית המקדש הפרטי!** (עיין רוקח, וברבינו בחיי ויקרא ג, ג).

(צפרא דשבתא שמיני שנת תשע"ג לפ"ק)

■ 'הלכות דרך ארץ'

מורי'נו שליט"א האריך לדבר מה שמצינו כמה פעמים האריך שהתורה ציותה עלינו האריך להתנהג בדרך ארץ, וכמו שאמר הפסוק (ויקרא ו, ד) **"ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים, והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה, אל מקום טהור"**; ופרש"י: "ופשט את בגדיו - אין זו חובה אלא דרך ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, 'בגדים שבשל בהן קדרה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו', לכך ולבש בגדים אחרים פחותין מהן", ואם כי דבר זה הוא לכאורה שכל פשוט ומובן מאליה, שהאדם יהא זהיר וזריז על בגדיו הנאים שלא יתלכלכו, מצינו שלמדן מנהג דרך ארץ זה מהעבודה בבית המקדש, כי **'רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה עליהם תורה ומצוות ומעשים טובים'.**

(בראשית שנת תשע"ד לפ"ק)

■ 'למה יש התנגדות על התחזקות?'

מורי'נו שליט"א האריך בענין "כי ירבה לסלוח", שהקב"ה מרבה לסלוח אף לשאינם שבים, והזכיר דברי המדרש (רבה פי"ג פ"ג) 'כל הקרבנות גילה הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה חוץ מעשירית האיפה', וביאור מוהרנ"ת ז"ע בזה **"כי זה הסוד של קרבן מנחה שהיא עשירית האיפה שהיא קרבן עני ודל בדלי דלות וכו', זה א"א להשיג, מחמת שהגאולה האחרונה תלויה בזה, כי בזה תלוי עיקר תיקון התשובה לבלי לייאש עצמו אפי' בדלי דלי דלות וכו', אעפ"כ יתגבר עצמו במה שיוכל שהיא בחי' עשירית האיפה שהיא קרבן עני, דהיינו שתשובתו היא בקטנות עצום מאד, וכמו שאמרו רז"ל, שלמדו מזה שגם מעט העבודה והתפילה של הקטנים והנמוכים בחי' עניים ודלים יקר אצל השי"ת (עי' מנחות קי ע"א).**

ע"כ זה הסוד לא נתגלה אפי' לאברהם אבינו ע"ה, כי א"א לגלות זה הסוד רק כל אחד צריך להבין מדעתו כי רחמיו לא כלים, ועיקר זה הענין א"א לגלות כ"א ע"י הצדיקים שבדורות האחרונים האלה שהסט"א התפשטה מאד, אבל השי"ת שולח בסוף למען הנצחיות צדיקים שמגלים בחי' עשירית האיפה".

ע"כ באמת יש דעה במדרש (שם) שגם לאברהם נתגלה סוד עשירית האיפה, רק שהיה ברמז, כי באמת א"א לגלות זה הסוד רק ברמז כי בהכרח שישארו הבחירה, ע"כ על הצדיקים המגלים בחי' עשירית האיפה - כי ירבה לסלוח יש מחלוקת, למען יהיה הבחירה ביד האדם.

(צפרא דשבתא ראה שנת תשע"ד לפ"ק)

ניגש אלי פעם אברך אחד לאחר חתונתו, ואמר לי שהזדמן לו פעם אחת להשתתף בסעודת ראש חודש שהייתי עורך לאנשי שלומינו - כמה ימים יגעתי להכין סעודת ראש חודש [א"ה: כידוע שמורנו שליט"א השקיע ממיטב כוחותיו לסדר חבורות לאברכים ובחורים צעירי הצאן, להיות דולה ומשקה ולהנחיל תורת ודעת רביה"ק לדורות הבאים בדרך הסלולה מדור דור, להחיות נפשות ישראל ולקרברן לאביהם שבשמים בהתוועדות ושיחות חברים], הגיעו אז מכל רחבי ירושלים, משכונת 'גבעת שאול' ועוד, בימים ההם התקבצו שבעה עשר מאנשי שלומינו: רבי גדליה קעניג, רבי דוד רוזנפלד ע"ה, רבי שמעון אנשיך רבי אברהם הירשער, ועוד כהנה, על כל פנים האברך הלז שמע שם דיבורים נוראים ונפלאים בענין עבודת ה', והוא העיד לפני שבשמעו את הדיבורים הוא "לקח" את עצמו והציל את נפשו ממש!

כי הבעל דבר מנסה ללכוד את האדם בהיפך ממש, לקחת את העבר ולקלקל בזה גם את העתיד...

אך עלינו לעמוד על המשמר, לקחת את העתיד ולתקן על ידו את העבר!

הלאה; זהו אם כן החכמה; להיזכר! להיזכר מעלמא דאתי ועל מה אתינא להאי עלמא! ואז אין שום קטרוג.

ובפרט בשנות הבחורות יש להעמיד יסוד איתן לקנייני דעת דקדושה, "ואם לא עכשיו אימתי?" דעת תורה; אמונה הקדושה; להשכיל ולדעת כיצד "לחיות" שני חייו עלי אדמות!

פעם נכנס אלי יהודי ושח לפני את ליבו באמרו: 'הרי אני כבן חמישים שנה ואינני יכול לסלוח לעצמי, אני מתחרט מעומק הלב, על מה הקרבת כל ימי? מה עשיתי ומה פעלתי בשנות חיי עד כה?!...'

■ לקחת את העתיד ולתקן את העבר!

ומאותו יום והלאה הוא קבע מקומו בבית מדרשינו במאה שערים, הוא גם בחצות הלילה ועשה התבודדות מידי יום ביומו; אח"כ הוא התפלל ותיקן ולאחריה גמר כל ספר תהלים; במשך היום הוא ישב בכל שיעורי התורה שהתקיימו שם; כך עברו עליו שלושים וחמש שנים כולם שוים לטובה שניצלם כראוי וכנכון לקנות לעצמו קניינים נצחיים!

ודבר פלא היה עמו, שהוא זכה אף כחצי שנה טרם הסתלקותו לפקוד הציון הקדוש באומאן גם כן!

ממש הוא לקח את העתיד ותיקן על ידו את העבר!

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

השייך לאותו יום, אבל יש נחשים ועקרבים מקטרגים כאלו שהם גורמים לאדם מחשבות מבלבלות שלא יכנס להטוב שיכולים לזכות באותו יום. ומובן שכמו שיש בכל יום טוב חדש, כך לעומת זה יש להנחשים והעקרבים מחשבות חדשות מבלבלות רח"ל.

ולהגיע להטוב של היום - זוכה כל אחד לפי בחינתו. ועל פי פשוט זוכה לזה כל אחד על ידי סדר תפילתו, ברכות הנהנין וברכת המזון וכדומה, וכן ע"י השיעורי תורה ומצוות מעשיות ומידות טובות כפי שמתנהג באותו יום, ובפרט ע"י ההשתוקקות להשי"ת כל אחד לפי בחינתו.

ולעניינינו, העיקר להשמר מהמזיקין, על ידי הזהירות מלשון הרע ומרכילות, ולהתנהג בחכמה להשמש מדיבורים ששומעים מאחרים, שעי"ז יכולים להסתבך מהר לתוך היוון מצולה, אלא רק לרצות לשמוע דברי התחזקות והתעוררות, דברים המשיבים את הנפש ומעוררים להתקרב להשי"ת ולתורתו.

ושלום וכט"ס הדו"ש והצלחתו בגו"נ

יעקב מאיר שכטר

י"ב"ה יום ג' לסדר וירא תשל"ו
פעיה"ק ירושלם תובב"א

הגיעני מכתבו, ואין לי מה להשיב כי אם דברים פשוטים ידועים, כי העולם הזה כים סוער, ואי אפשר להשקיט את הים בשום אופן, אלא לתקן ספינה טובה בחינת "תיבת נח" - "למחסה ולמסתור מַרְם וממטר" (ישעי' ד', ו').

ניצוץ אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

דוד המלך אומר "הרחב פיך ואמלאהו" - 'דעד ברייט צום אויבערשטן [תדבר לה' בלי גבולים], כל אשר עם לבבו ישיח לפניו יתברך.

ועיקר החסרון שניצודים במחלוקת הוא על ידי שנדמה שיכולים לתקן, ועל ידי זה נכנסים שוב בבוץ ח"ו, ועל כן צריכים לזכור מאמר חז"ל (תנחומא בלק ו' ועוד) "אומרים לצרעה לא מדובשך ולא מעוקצך". וצריכים להחליט בכל ענין של מחלוקת שאין לי שום שייכות לטח לטח זה, וכאילו שאינני רואה את זה לגמרי ולהיות טוב עם כולם עד הנקודה של מחלוקת. שזה לא ידעתי ולא אדע, ואין זה שייך לי כלל ועל זה כבר נאמר "המשכיל בַּעַת הַיָּא יָדָם" (עמוס ה', י"ג). וחז"ל אמרו (מגילה יח) "סמא דכולא, משתוקא התרופה" [סם החיים של הכל] היא השתיקה.

רבינו הק' בסימן פ"ד בליקוטי מוהר"ן מביא מהזהר הק' שבכל יום יש טוב מיוחד שנמשך מפרצוף עליון

1. ספר אוסף מכתבים חלק ג' מתוך מכתב קפ"ח.

עניני אמירת תהלים

האוצרות הגנוזים בתהלים - אמונה, תפילות, הילולים, ורצונות...

■ 'יהא הוא מעורר השחר'

בספה"ק 'קול יעקב' מבעל 'מלוא הרועים' מובא עה"פ "ויברך אותם אלקים לאמור" (בראשית א' כ"ב), 'אלקים' מרמז על הדינים, אבל בתוך הדינים ישנן ברכות, אך השי"ת רוצה שיאמרו, ר"ל שנפרש את הדינים לברכות, ועל ידי זה נמשיך עלינו ברכות והמתקות הדינים על ידי דיבורים קדושים, וכל שכן על ידי אמירת תהלים, שעל ידם יכול האדם לעשות מכל הדינים ישועות, מכל הדינים ברכות, היינו להמשיך ברכות וכל מיני ישועות דייקא מהדינים. וזה, 'ויברך אותם אלקים' שבתוך ה'אלקים' טמונים ברכות והשפעות טובות, אך רצונו יתברך

הספר שמחדש מעתה עולם היהדות - ספר דורשי יחודך פסח - בכל חניות הספרים